

TRANSNATIONAL LAND DEALS, AGRARIAN CHANGE AND LAND GOVERNANCE IN CENTRAL UGANDA

PhD Thesis

Joshua K. Maiyo

Vrije Universiteit Amsterdam

Samenvatting

De wereldwijde voedsel- en financiële crisis van 2008 wordt in het algemeen gezien als de oorzaak voor de sterke stijging van de buitenlandse commerciële belangstelling voor, en de grootschalige verwerving van landbouwgrond in ontwikkelingslanden, met name in Afrikaanse landen. De grote publieke belangstelling voor deze grootschalige verwerving van landbouwgrond, regelmatig omschreven als grondroof, is een belangrijke aanleiding geweest voor het huidige onderzoek. De toegenomen publieke aandacht en de spraakmakende wereldwijde debatten waarin bezorgdheid over mogelijk nadelige gevolgen op sociaal-politieke niveau en het milieu overheerste, waren in eerste instantie gebaseerd op anekdotische mediaberichten. Gedetailleerd en empirisch onderzoek op lokaal niveau naar de kenmerken, de processen en de effecten van deze transnationale grondhandel was schaars. Vragen die bij het begin van dit onderzoek nog grotendeels onbeantwoord waren, waren onder meer: of deze grootschalige grondhandel wel realistisch was en niet slechts een hype; onder welke omstandigheden en op welke manieren kwamen deze landovereenkomsten tot stand; wat waren de kenmerken van deze overeenkomsten en hoe kwamen zij op lokaal niveau tot stand; wie waren de belangrijke actoren en wat was hun rol, en tot slot wat waren de uiteindelijke gevolgen van deze grondhandel? Sinds het begin van dit onderzoek zijn er vele studies verschenen waarin de verschillende dimensies van deze vragen aan de orde zijn gekomen. Dit proefschrift levert een bijdrage aan de ontwikkeling van kennis de multidimensionale complexiteit van de processen van, en de specifiek lokale dynamiek van deze grootschalige transnationale verwerving van landbouwgronden.

Dit proefschrift is gebaseerd op empirisch etnografisch onderzoek op verschillende locaties in Centraal Oeganda, uitgevoerd over een periode van vijf jaar en het behandelt de historische en hedendaagse sociaal-politieke relaties en trajecten rond grondbezit in Centraal Oeganda. De transnationale verwerving van landbouwgronden zijn ingebed in historische lange termijn processen van sociale vorming en postkoloniale staatsvorming, en in de hedendaagse patronen van het decentrale grondbeheer en de processen van agrarische modernisering van het platteland. In een vergelijkende interdisciplinaire onderzoek van boerderijen van Chinese, Noorse en Indiase eigenaren in het district Nakaseke in Centraal Oeganda, bestudeer ik de rol van contextuele sociaaleconomische factoren, zoals conflict, armoede en kwetsbaarheid; de politiek economische verhoudingen tussen overheid en samenleving; de door de elites gebruikte legitimaties voor het grondbezit; de ongelijke machtsverhoudingen tussen belanghebbenden met inclusie of exclusie als mogelijk resultaat; en de ongelijke verdeling op het lokale niveau van de opbrengsten uit de verkoop van gronden.

Hiertegenover staan de heersende argumentaties van de transnationale verwerving van grond als teken van een nieuw tijdperk van toenemende buitenlandse investeringen in de doorgaans verwaarloosde agrarische sector, en van de toenemende macht van het transnationale kapitaal in de globalisering van onteigening en verwerving van lokaal eigendom. Dit boek biedt een gedetailleerde empirische basis, waarmee alledaagse praktijken begrepen kunnen worden, de kritische dialoog uitgediept, en mogelijke beleidskeuzes getoetst op de verschillende mogelijkheden en effecten van de hedendaagse hervormingen in het grondbezit, in de landbouw, en van de agrarische gebieden in Centraal Oeganda.